

DISPUTATIO POLITICA
DE
LEGATIS

QUÆ

DEO ALTISSIMO AUSPICE

In Regia & celebri Academia CHRISTINÆ, cum
suffragio & consensu Venerandæ facultatis Philoso-
phicæ publicè in auditorio majori Eruditorum
censuræ submittitur,

PRÆSIDE

M. JOHANNES MATTHÆI
KETARMANNO,

RESPONDENTE

GUSTAVO A. ÆIMÆLEO,

Ad diem 30. Maij, Anni 1649.

Proverb. 25. v. 13.

Sicut frigus nivis in die messis, Ita Legatus fidelis ei, qui misit
eum, animam ipsius requiescere facit.

A B O Æ,

Imprimebat Petrus Wald/ Acad. Typogr. Anno 1649.

ILLUSTRISSIMO ET EXCELSO
HEROI.

DN. PETRO Brabe/
Comiti in Wisingborg/ Lib. Baro-
ni in Riddholm & Lindholmen/&c. S. R. M. tis Regno-
rumq; Sveciæ & Gothiæ Senatori & Drotzeto magno, Regij
Justitiæ collegij Holmensis Præsidi, Academia Aboënsis Can-
cellario magnificentissimo, Westmanniæ, Montanorum &
Dale-karlorum Judici provinciali gravissimo, Magni Duc-
atus Fenningiæ Gubernatori Generali, Domino
& Mæcenati suo gratiosissimo,
Salutem & in omnibus rebus prosperrimum

successum;

Pralustri T.æ Excellentia, ut præsentem discursum literarum permulta
eag. haud obscura me moverunt. Ut enim alia nunc taceam, certè
vel eo nomine id T.æ Excell. me debere fateor, quod Tua Exc. cum ob ex-
quisitam eruditionem, tum prudentiam longo rerum usu & experientia
acquisitam à S. R. M. tes. ut ante annos 14. ad inducias inter Sveciæ &
Poloniæ Regna, ita nunc ad eternam pacem inter eadem conciliandam
Legatus sis constitutus. Accedit T.æ Excell. clementia & favor, quæ ge-
nitorem meum, ut primum Fennicæ oras felici sydere appulit, clemen-
tissimè prosequi capit, & adhuc indies prosequitur; Unde etiam spes me
habet, T.æ Exc. tanto benigniori vultu dedicationem hanc accepturam.
Suffragatur Illustris. Dns. COMES, Mæcenæ desideratissime virtus
ferendi, nutu faventiori, exiguum hoc devotionis meæ argumentum,
meamq; subiectione & observantiâ tibi obligatos, solito clementiæ favo-
re cunctis perge.

Illustris. T.æ Excell.

Dilectissimus

GUSTAVUS A. ÆIMÆLEUS.

A. D. T. O. M.

Præfatio.

Legationis munus, ut origine vetustissimum: ita utilitate commendatissimum. Ut enim homines diffundi, certisq; domicilijs & imperijs distinguere caperunt, legationes extitisse consentaneum est. Quippè inter Respublicas & Reges necesse fuit officia, fœdera & contractus intercedere: Istæ verò personæ vel convenire non potuerunt, vel sæpe etiam noluerunt; Negaliàs omnia secreta literis tutò committuntur. Necessarium proinde fuit legatos constituere, qui controversias componerent, denunciationes, consilia; & quicquid est, quod ratio amat usurpare, ne res perveniat ad manus aliorum, conficerent. Multa quidem, inquit Brunus lib. II, c.2. Inter absentes commodè per literas explicantur, Sed rursus quædam, quò secretiora sunt, magisq; celanda, hæc literis commissa, & facilius & maiore cum periculo in multorum eorum manus, quos minime volumus, incidere possunt. Legatorum autem Sapientiâ & diligentia his, & alijs ingentibus periculis principes subducuntur; horum ministerio in rem longinquam, ut præsentem perducuntur; horum Ore cogitatè loquuntur; horum ope

fœdera panguntur, aliæq; res graviores cum exteris commodè tractantur. Hinc quod homini est loquela, oculi, & aures, hoc sunt imperijs legati. Quò intuitu etiam à Poëtâ his epithetis insigniuntur & donantur:

--- --- Vox Regum, lingua salutis,*

Fœderis orator, pacis via, terminus iræ:

Semen amicitia, belli fuga, litibus hostis.*

Hac materia adeò illustris & utilis visa est multis, ut nulla ferè de alia materiâ Politicâ tot reperiantur, qui scripserint: Hanc proinde & nos hâc vice, bono cum Deo, considerare constituimus; Non quidem certò nobis persuadentes in ea omnes difficultates nos emitteri posse; sed ut saltem ingenium nostrum in materia hâc Politico-Juridica nobilissima exerceamus. Omnes enim artes, omniaq; opera quotidiano usu & iugi exercitatione proficiunt; vitâq; humana, teste Gellio lib. II. propriè uti ferrum est; ferrum si exerceas conteritur, si non, tn. rubigo interficit: item homines exercendo conteri, si nihil exerceas, inertia atq; torpido plus detrimenti affert, quàm exercitatio. Sit itaq;

T H E S I S I.

Legatialis à legendo id est eligendo, quod ad hoc officium non nisi optimi quiq; & virtutibus omnibus instructissimi, magnò judiciò seligendi sint, ut personam, quam sustinent, virtute suâ digniorem efficiant. Alijs à legando, hoc est, mittendo; quod publi-

eē legantur seu ablegantur, deriuantur. : Hos imitantur Germani, non minus ac Sveci, qui eos *Gesandter* & *Sens* debud vocant.

II Vocantur quidem varijs nominibus ab Historicis, alijsq; ; Oratores nempe ab oratione, quæ est acerrimum legationis telum; interpretes & nuncij: sed vocalis quarum significationes sunt laxiores. Vulgò *ambassatores* seu *ambassiatores* vocant, à Gallico *Ambassadeur*: qd non nulli à veteri voce celtica *Ambachte*, quæ Kirchnero ex mutilatione Græci verbi *ἀμπαχίζω*, quod est mittere seu potius ire, profluxisse videtur. Quidam à Germanico siue Gothico *Ampt* & *Ambete* deducunt. Legati nomen aliquando latius accipitur, & quemvis de re quacūq; nullum significat; Aliquando pressius & magis propriè, ut hoc loco, & eum, qui à summâ potestate prædito mittitur, denotat.

III. Legatus est persona publica sacrationi nomine ad principem, Rempublicam, vel exercitus dicendæ rei agendæq; gratiâ missa.

Hujus itaq; strictim videmus. 1. Divisiones. 2. Qui legatos mittere possunt, & quales mittendi. 3. Quæ eorum requisita. 4. Quæ privilegia, præmia & jura. Et 5. demum, quomodo legatio finiatur.

IV. Primum quod attinet, legati & legationes variè dividi solent: *Primò ratione objecti*, seu rerum qua

rum causa legationes sunt: *Alia Togata, alia bellica est.*
Illa negotij & officij causa tempore pacis instituitur.
Estq; vel Pronuba, quâ matrimoniû pro absente principe
contrahitur. *Vel* quâ negotia alia ad summam Reipub.
pertinentia expediuntur, ut sunt Pacta & foedera.

V. Vel Officioſa quæ officij & honoris gratiâ ſuſcipitur; utpotè ad congratulandum de ſucceſſionibus
& electionibus in principatu; Ejusmodi honoraria fuit
Hierami Regis Tyri ad Salomonem Regem jam unctum ſuo
per Iſraël, 1. Reg. 5. v. 1. Et hodiè etiamnum talis
legatio in teſtimonium mutuae amicitiae uſitata eſt ad
novos principes, eos ſalutando, gratulando de novo
principatu ſuſcepto. *De nuptijs, de puerperijs, de recuperatâ valetudine, de victorijs:* Sic *Thou Rex Emath,* cum
auდიſſet Davidem percuſſiſſe omne robur *Adar-ezer,*
miſit Joram filium ſuum ad Regem David, ut ſalutaret
congratulans, & gratias ageret; eò quod expugnâſſet
Adar-ezer, & percuſſiſſet eum. *Vel ad condolendum;*
ita magnus princeps *Moscoviae* ad *Sereniſſimam & poten-
tiſſimam principem ac dominam, Dn. Chriſtinam, Regnorum
Sveciae, Gothiae, Fandaliae &c.* Reginam electam & prin-
cipem hæreditariam legatos miſit an. 1633. Qui Sere-
niſſ. ipſius Majeſtatem ſuper obitu patris ſui longè deſi-
deratiſſimi, Regis *GUSTAVI II. & MAGNI,* conſola-
rentur. Quò humanitatis officio David apud hano-
nem ammonitarum Regem fungi voluit. *Hic notant
Politici* quòd legati gratulationis vel conſolationis cau-
ſa citò mittendi ſint. Sicq; *Tiberius, Ilienſium* lega-
tos, paulò ſeriùs conſolantes, quaſi oblitteratâ jam dolo-
ris memoriâ irridens; Se quoq; reſpondit, vicem eo-
rum dolore, quòd egregium civem hæctorem amiſiſ-
ſent.

sent: *Vel ad gratias, pro auxilijs five suppetijs in bello contra hostem latis, agendum.*

VI. *Bellica est, quæ martis opus conficitur.* Cum autem res bellicæ etiam variæ sint, hinc & variæ legationes fiunt: *Quedam* enim ad indicendum bellum instituantur, quas olim *Feciales seu caduceatores* peregerunt. Dicebantur autem caduceatores à caduceo, quod erat Mercurij baculus, habens ab utraq; parte insculptos duos serpentes invicem implicatos & se mutuò respicientes, teste Suidâ & Plinio lib. 29. hist. nat. Hoc utpotè pacis signo, eò penetrabant caduceatores, quò legatis aut illicitum fuit, aut intutum. Horum interventu, inquit *Beſold. c. 2. de legat. tit. 9.* bella indicendi mos erat, qui mos totus manavit ab illa prisca fide, quæ nemini bellum inferri, patiebatur, nili id prius prædictum, aut indictum esset. Eorum item ministerio pacta solemnia duorum, pluriumve imperiorum, adhibito sacrali apparatu, certisq; alijs ritibus peragebantur. Isti etiam quoties quopiam mittenda esset legatio, permittentur, ad impetrandam legatis securitatem. Illorum item munus versabatur circa pompas, ad hosq; pertinebat cura ordinandæ publicæ & solennis alicujus pompæ. Item ope ipsa dicta, terriiloquia sæpè pronuntiata, & minæ tumide intentata fuerunt. Hodie utimur eorum loco Tubicinibus. *Trummetare* aut etiam *Tympanitis Pauseslagare* & *Trummeslagare*; itidem communiter inviolabiles esse solent: *Hæ Beſoldus.* In *Fecialium seu caduceatorum* locum successerunt *Heraldi Heraldæ*, quod leniores & graviores in exercitu ad id missi sint.

VII. *Quadam, ad inducias petendum, auxilium postulandum, aliorum societatem ambiendam, vel ab ho-*
dama

stibus avertendum. Quædam ad pacem componendam, ejusq; conditiones exequendas: Tali legatione nuper, ut alias nunc non attingam, ad omnium vota laudatissimè & felicissimè perfunctus est, *Illustrissimus Comes, Dn. Johannes Oxenstierna / S. R. M. tis Regniq; Sveciæ consiliarius & Senator &c.* Cum alijs Generos; Dn., sibi adjunctis, perpetuâ pacem inter *S. R. M. m Regnumq; Sveciæ, & imperatorem, imperiumq; Romanum,* conciliando: Cui angelus fœderis, Salvator JESUS Christus unâ cum Patre & Spiritu sancto, ad sui divini nominis gloriam Reipublicæ Svecanæ emolumentum & decus clementer ex alto benedicere dignetur.

VIII. Deinde, respectu mandatorum *legatio est vel libera, vel formularis: Illa est,* cum legati nullâ certâ præscripta formulâ liberam agendi potestatem habent quicquid ex usu mittentis fuerit. Hæc potissimum in rebus obscuris intricatis & ancipitibus, quarum certus modus dari nequit, fieri solet. *Athenienses* olim absolutam libertatem agendi legatis hæc formulâ concedebant: Legati præterea quicquid boni possunt agunt. *Formularis est,* quando legati certas formulas & instructiones, *ut vocant,* accipiunt quarum ad præscriptum gerenda sunt omnia, & extra eas egredi non licet.

IX. Legatio præterea alia *Ordinaria seu perpetua, residentium & agentium est; Alia Temporaria & extraordinaria.* Illa est, cum legati non ad definitum, certumq; negotium, sed ad tempus sive certum sive incertum ita mittuntur; ut dum in legatione degunt, omnia tractent, faciantq;, quæ è re mittentis fuerint. Hi diligenter singula mittenti scitu necessaria observare, ac fideliter illi referre; Ut & commodum ejus promove-
re, &

re, & contra, ne præjudicium aliquod illi fiat, providere; falsas item delationes suorum diluere; Et si qua quædam à mittente injunguntur, exequi tenentur. *Hac sc. temporaria est*, cum in certam aliquam occasionem legantur, redire jussi, simul atq; quod habent in mandatis, confecerunt. Tales fuerunt olim ferè omnes; nam videtur perpetuorum usus incognitus prisceis seculis fuisse. *Hotom. lib. 1. num. 2.*

X. *Legandi autem facultas illis solum competit, qui potestatem summam Reipub. obtinent.* Et inde juribus Majestatis accensetur, cum exteris per legatos agere, eosq; recipere; Et quidem illis, quæ alias majora Regalia dici consueverunt, quod summam Regis & imperij eminentiam ostendant. Eos verò qui superiorem agnoscunt dominum legatos mittere nec posse, nec debere, rationes evincunt haud infirmæ. *Legatorum enim est tractare negotia publica; At horum cura magistratui, non subditis incumbit.* Deindè si subditis inconsultò Principe suo legationes ad externos principes & Respub. mittere liceret multa inde emergent incommoda. Quippè Magistratus primum in contemptum & suspicionem ignaviæ vocaretur; Resq; hæc collusionum, conspirationum & rebellionum occasio commodissima & omnis deniq; petulantiae nutricula esset futura. *Suos tamen emissarios & deputatos sine subdelegatos subditos ad suum Magistratum, ut & civitates liberas ac status inferiores ad Principes & Respublicas exterarum mittere varia demonstrant exempla & experientia confirmat.* Sic Anno 1645. Civitates *Bremensis, Lubecensis & Rostochiensis*, suos subdelegatos ad Clementissimam & Serenissimam Reg. Majestatem Sveciæ submisit miserunt. Quorum munus si spectes, reverè

legatos dici, si nomen & dignitatem legationis, minime. Hinc Politici Germanorum, *notante Besoldo de leg. c. 2.* cum intelligerent differentiam esse inter legatos & ablegatos, sive selectos & deputatos: Legatos propriè appellant die *Gesandten*/ ablegatos & selectos die *Abgesandte*. Et refert Kirchnerus lib. 1. c. 1. num. 20. Ab imperij metatoribus, Von dem Reichs Syrieren/ in comitijs id observari, in designationibus hospitiorum, ut foribus legatorum Regis Hispaniarum inscribatur titulus: *Königlicher würde aus Spanien Gesandte*. Alijs verò imperij Principibus: *Churfürstliche/ Fürstliche &c. Abgesandte*.

XI. Qualitates *legatorum* quod concernit, eligendi sunt non viles & plebei sed honesto loco nati, varijsq; dotibus eminentes, cum primis pietate, prudentiâ, fidelitate, ingenij præstantiâ, judicij acrimoniâ, doctrinâ, eloquentiâ, *historiarum cognitione*. Quibus nec desit rerum experientia, variarum linguarum cognitio, fortitudo, temperantia & reliquæ virtutes Ethicæ.

XII. Primò *religiosos & pios* legatos esse decet. Pietas enim docet Primò, non fidere proprijs viribus, sed omnem spem & fiduciam in uno DEO defigere: Deinde preces ad eundem fundere, ut legatio feliciter succedat, & exoptatum atq; felicem eventum sortiatur. Præterea etiam omnes insidias, fraudes & fallacias excludere. Probus enim nemo est, nisi simul sit verus. Rectè *Paschalius c. 54.* legatum vult niti veritate certissimâ virtutum, ejusq; fido comite parciloquio.

XIII. Deinde, ut in ipso pietas, quæ virtus moralis est, ita vel maximè Prudentia requiritur. Hæc enim lumen & oculus est, quò si careat, non secus ac Homericus ille Cyclops, undiqueq; in tenebras & erroris caliginem

ginem irruet. *Salomon Proverb. 26. v. 7. claudum pedibus facit, qui mittit verba pernuncium imprudentem & stultum.* Ut ingentia pondera, quæ nullis hominum viribus elevari possunt, machinis facillè tolluntur; Ità quod alio modo nequeas, ingenio & prudentiâ facillè effeceris. *Hermannus Kirchnerus lib. 1. de legatis c. 4. n. 126.* Oculos suos habeat illustris legatio, ac si fieri possit, Janus mihi biceps sit legatus, qui non solum ante, sed & retrò videat, ne forte, ut cum Satyrico loquar, *Ciconia à tergo pinsat.* Prudens igitur sit legatus, ut idoneam agnoscat opportunitatem rerum agendarum, & rationem habeat temporum, ac naturæ principis ad quem missus; ut longè in posterum futura prospiciat, ut deniq; hominum mentes perspicere, & ad intimos etiam sensus facillè penetrare sciat.

XIV. Præterea *fidelitas* vel maximè ad *legator* pertinet; Finis enim ejus est benè, fideliter & ex animo agere, quæ Reipublicæ, suæq; principi maximè prodesse novit; Erga quem summa legato fidelitas nunquam desit. Princeps sane in legati fidem se totum commisit. Hinc legatus fidelis dicitur sanitas à Salomone, *Proverbiorum 13. v. 17. Et c. 25. v. 13.* Sicut frigus nivis in die messis, ità legatus fidelis ei, qui misit eum, animam ipsius requiescere facit. *David Psalm. 101. v. 6.* Oculi mei ad fideles terræ, ut sedcant mecum.

XV. *Legatus quoq; expedito sit ingenio & judicio acris*, ut citò & acutè inueniat; Eleganter proponat ac respondeat, agatq; solerti judicio antea cognita, & non cogitata. Sunt enim actiones plerumq; tales, quæ tempus ad consultandum non præbent, ut scribit *Durus de Pascolo in aulico suo Politico aphorism. 47. citante Reinhardo Könicq; Polit. p. 2. c. 38. n. 12.* Ubi igitur res moram

non fert, ibi in arena consilium est capiendum. De
adhibenda tali celeritate in negotijs, videatur *Octavius
Magius lib. 1. c. 2.* Verum ubi tempus datur, nimium pro-
perandum non erit. Nam omnia, ut Fabius dixit apud
Livium lib. 22. non properanti clara, certa q; fiunt.
Ut ergo nimia celeritas, quæ legationis cursum, bonæq;
mentis navim evertere solet, cavenda; Ità nimia tar-
ditas & simplicitas, fugiendæ.

XVI. Nil magis commendat *Legatum*, ei q; apud
eum, ad quem missus, majorem conciliat admiratio-
nem, quàm *exquisita doctrina*; quæ continet notitiam
Philosophiæ, Jurisprudentiæ, historiarum & lingua-
rum exoticarum. *Octavius Magius lib. 2. c. 1.* Omnibus
Philosophiæ tam Theoreticæ quàm Practicæ partibus
instructum, vult legatum perfectum; Sed veriùs sen-
tit & scribit *Kirchnerus*, Scolasticas disciplinas in legato
non esse reiiciendas, nec admodum etiam desideran-
das: Politicas potius ei necessarias; Quæ animum pra-
vis affectionibus exuunt, virtuti aditum patefaciunt, &
ad veram cultores suos ducunt beatitudinem; Homi-
nes civiles utiles & sibi, & alijs efficiunt. Dignæ proin-
dè eruditis, dignæ claris viris, quos omnes & singulos
aureo Palladis freno in gyrum rectæ rationis ducunt, &
ad morum honestatem condocerunt.

XVII. *Cognitio juris*, præcipue publici, *Legato* appri-
mè necessaria. Quippe legationum potissimæ causæ
in publici juris capitibus consistunt, de Regnorum &
dominationum jure, de foederibus, de jure belli; Et si-
milibus, quorum causa legationes frequentantur.
Qualis ergo svasor in consilijs, tot rerum, quibus præci-
pue Respublica continetur, esse poterit, si juris publici
ignora-

ignarus fuerit? *Rectè igitur* hujus scientiam tam necessariam esse legato, quàm solem mundo, non nemo dixerat.

XVII. Historiarum itidem *cognitio*, multum condecorabit legatum. Est enim historia lux actionum, consiliorum inventrix, comes itinerum, & pronuba instituti salutaris; Quam quò magis variam quis legerit, & legendo rebus ac temporibus adaptaverit, eò & plures legationes obijisse videtur. *Warssev. de leg. fol. 248.*

XIX. Lingvarum exoticarum notitia, inprimis illius gentis & principis apud quem legatione functurus est, non solum plurimum utilitatis sed & multum decoris addet legato; cum ipsimet non adhibitis interpretibus sua secreta possit communicare. *Eloquentiam* etiam in legato orabundo requiri, tam est in proclivi, quam pluvia cum est imber. Legatus sanè comitate & affabilitate animum principis, ad quem missus est, facillè sibi suoq; domino conciliare, auctoritatemq; & benevolentiam apud externos consequi potest. Quare etiam merito *Eloquentia* à gravissimis authoribus omnium rerum *Regina* vocatur.

XX. Fortem se præstet *legatus*, pectusq; gerat adversus omnem vim, omnemq; eventum imperterritum. Multa enim secùs eveniunt, quàm cogitata sunt. In duenda ergò animi magnitudo, quæ sola quemlibet rei eventum improvisum & imperterritum, veluti sol nubes dispellit, animumq; vegetiorem & alacriorem reddit. Nemo ex his timiditate impediri se patiatur, quò minus progrediatur celerius, *inquit Schonborn. Pol. l. 3. c. 28.* versatur enim in re laudabili: in quâ si meticolus sit, canis muti nomen non effugiet. Docet quip-

pœnegate, qui timidè rogat. *Senec. in Hipp.* Et dum faciliùs esse docet *Warssev. de leg.* ut declinetur maturè quorum illos aliquando poeniteret.

XXI. *Temperantia* jubare resplendeat, quæ rebus decorum imponit modum moderando & cohibendo voluptates corporis; Et est quasi mater cæterarum omnium virtutum. Quid enim si in *Philippum* aliquem aut *Bonosum* incidat legatus, quorum uterq; ad ebrietatem legatos pellicere consueverat, ut nosceret arcam peccatoris eorum: *Vide Vopiscum in Bonoso.* Et vinum exquisitissimum; Fœminas item lenè tormentum esse, notat & illustrat *Picartus de jud. 7. c. 2. & 3.* citante *Besold. 6. 7. & n. 9. de legat.* Legatus itaq; convivia vitare debet; nam solutus vino, faciliùs labi, arcana effutire, & auctoritatem amittere potest. Propter libidinem autem legati non solum infamiam, levitatisq; suspicionem incurrunt; Sed & in maxima sæpè corporis, fortunarum & vitæ pericula præcipitantur. Cujus rei exempla passim extant.

XXII. *Mansuetudine* etiam sive *in moderatione* opus habet legatus, cum nihil sit quod bonis consilijs magis officiat, nihil quod plus temeritatis & præcipitantiæ secum afferat. *Magnanimus* sit, ut auctoritatem suam & Principis tueatur. *Dorophagiam* autem, avaritiam, & privatorum commodorum præposteram cupiditatem, tanquam vada & bonæ mentis scopulos operose vitet.

XXIII. Ex enumeratis jam animi dotibus, quibus opus *legato*, facile colligere licet, nec adolescentulos, nec senes decrepitos commodè & cum salute Reipub. hoc munus obire posse; Sed viros a tatis provectioris, qui

qui usu multa didicerunt, suas cupiditates in gyrum re-
cta rationis ducere queunt, auctoritateq; pollent; Ad
hanc conciliandam *augustioris formae decus* spectandam, &
firmiter valetudo optanda, quò labores & molestias exan-
tare valeant. Interim verò consultum videri scribunt
Politici, si non nunquam cum senioribus bonæ spei juve-
nes emittantur, quorum operâ deinde progressu tempor-
is in gerendis magistratibus & obeundis legationibus
Respub. uti potest. Reperiri enim possunt juvenes
quî prudentia & alijs virtutibus Senioribus non sunt
inferiores. Unde non ineptum est illud *Galli ad Soli-*
manum, qui ætate minores ad se missos isto machabatur,
responsum: Non ex barba virum, nec ex Pileo mento, mentem
hominis judicandam, alioquin futurum, ut cum barba-
tiores sint hirci, etiam meliores hominibus esse cense-
antur. *Kirchn. l. 11. c. 4. de leg.*

XXIV. *Comites* itaq; qui legationi usui & orna-
mento esse possunt, non temerè assumendi; Sed prius
explorandi sunt, an pluris apud eos sit fides, quàm mer-
ces; ne ut trutina eò propendeant, ubi plus positum
fuerit. Quin & fidissimorum etiam ministerio, *in-*
quit Besold. c. 4. de leg. n. 12. in rebus arduis & arcanis,
circumspecti legati per rarò utuntur, maluntq; ipsi, quo-
ad ejus fieri potest, arcana sua intra pectus continere,
eaq; suâ manu perscribere, quàm quicquam alienæ fidei
& conscientiae credere, quodq; pessimè habeat eos, si
emanet. Nec à *Comitibus legati* solùm, hanc fide subni-
xam industriam exigunt, sed à *singulis familiaribus* ejus.
Hos enim necesse est, esse homines cautos & idoneos,
spectandis, cognoscendis, referendis ijs, quæ legatum
non nescire opus est. Ac eadem ratio est *Angariorum*,
Cursorum, Tabellariorum. Nam si non modestia horum

oculos, silentium lingvas, temperantia manus cohibeat, deniq; fides totos muniat, legato plerumq; negotium facessunt.

XXV. *Numerum & habitum Comitum* quod attinet, videtur non parum, cum ad Majestatem & auctoritatem utriusq; Principis, tum ad legatorum dignitatem & æstimationem conferre, si sint, splendidi & magnifici; Non tamen luxu nimio diffuentes, & muliebrem ad molliem se demittentes. Ablegare verò pannis obsitos & in *Diogenis* dolio vivere solitos, atq; *Xenocrati* caseolum boni consulere adsyetos, vel egestatis signum vel contemptus argumentum est.

XXVI. Quibus dotibus legati instructi esse debeant hætenus vidimus; *Requisita* Legato jam electo & munere functuro necessaria, breviter perstringemus. *Primum litera fidei* quas credentia vocant *Creditiff*, *Bress*/ quibus *Legans legato* fidem haberi petit, & quod ea, quæ legatus publico nomine peregerit, rata sit habiturus, promittit; Quas si non habeat, fides ei non adhibetur, etsi cum mandatis occultis se venire asserat. Et sanè legati sine mandatis consuetâ securitate non fruuntur, sed se ipsos maximis periculis obiciunt. Tales 26. Maij 1559. à Principe *CAROLO* &c ad Regem Poloniæ *Sigismundum* Dño *Thuroni* *Bielese* &c *Nycopiâ* communicatæ. Deinde *litera instructionis seu informationis*, quas olim vocabant *commonitorium*; hæ rationem & modum, quomodo legatio peragenda & quid expediundum sit, continent. *Legatus* enim vim omnem à mandato habet; & sine mandato ac missione legatio esse nequit. *Brun. lib. 1. c. 5. & 8.* Quod militi arma & gubernatori clavus, hoc sunt legato mandata. Mandatum est anima legationis, *Paschalius c. 21.* *Postea viâ rectâ & publica legatus ince-*

incedat; nec aut voluptatis, aut curiositatis, aut rerum suarum causa ab itinere defleat. Si tamen loca, per quæ transeundum incursionibus hostium & latrocinij infesta, morborum contagijs infecta, alijsq; difficultatibus oclusa fuerint, iter alio facere & circuitionibus uti prohibitum non est.

XXVII. Præterea sedulo det operam ne inter eundem, vel alias, quid flagitiose per se vel suos fiat. Si enim scelere aliquò se obstrinxerit, privilegijs legatorum non fruatur. Quippe jus non violandorum legatorum tamdiu servandum est, quoad jus legationis, honestatemq; servaverint, Kirch. lib. 1. de leg: c. 1, 12, 114. Hoc neglectò, negligitur & illud. Hinc dignum factis suis præmium legati perfici in aulâ Amyntæ Regis Macedonum experti. Adulterij condemnatum ductumque ad extremam capitis poenam in Lusitaniâ legatum quendam scribit Warssev. in orat. funeb: Steph: Regis Polonia. Et patrum nostrorum memoriâ Fransisci I. Regis Gallorum, legatus homicidij poenam luit, Mediolani capite plexus. Kirch: lib. 2. de leg: c. 1, 11, 115.

XXVIII. Porro fines mandati non egreditur: Nam cum Princeps certam formam legationis præscripserit, certè omnem hujusmodi licentiam legato ademit. Alb. Gent: l. 3. de legat: c. 16. Quod si ergò præter mandatum inciderit, illicò si tempus ferat, certior reddet Principem, ejusq; mandatum expectet. Si vero tempus non suppetat, resq; sit parvi momenti, eò casu mandato adhærebit: In re autem magni momenti id consilij quod in manifestam Principis utilitatem vergit capiat, ejusq; causas statim ad ipsum Principem deferat. Liberior etiam agendi facultas concessa est legatis, si mandato vel instructioni generalis ista clausula

inserta fuerit; *Reliqua committimus tua prudentia & discretioni.* Tum enim legati ex novâ causa, quæ mittentem latebat, pro re nata, limites mandati pro utilitate & in rem domini excedere possunt.

XXIX. *Ceterum ut abstineat ab omnibus alijs negotijs,* quibus impediri officium legationis possit; liceo bit tamen & propria sua curare, si non impedimento sint legationi, & Principis authoritati officiant. Nemo enim prohibetur rebus suis, salvâ legatione, optime consulere. *Arg. l. legatus 12. ff. de legat.*

XXX. *Denique legationem quam susceperat, non deseret.* Uno tamen sociorum in itinere longinquo mortuo, si res moram non patiatur; reliqui legationem pertexere possunt. Sic narrat *Psachalius in legat. c. 31.* Ex multis legatis Indicis, tres tantum Romanam perfecisse legationem, reliquis in viâ mortuis; Ex Strabone. Si autem Princeps legationis occubuerit, & res moram patitur, satius est, subito legantis petere instructionem, & quid faciendum exquirere: Vel si legati superstites se oneri impares esse sentiant domum redire.

XXXI. *Tandem legatione perfectâ, Legatus omni animi perturbatione semotâ, responsum quam fidelissime Domino referet:* Nihil ex ira vel invidia, aut si forte minus dignè ab ijs, ad quos missus est, habitus fuerit, *Ne incendiarius turbarum esse, & fomitem belli ministrare,* atq; ignem igni addere velle videatur. Et cum multa sæpè, præter responsa ipsa & decreta incidant in ipsâ legatione, quæ plurimum, tum ad perspiciendos eorum ad quos mittuntur, animos, tum ad cognoscendas res ipsas, quæ in legatione versantur, conducunt, ea etiam revelet. Memorabile est, inquit *Beſold, c. 7, de leg. 12.*

Ex Sorantz. in Proemio Othomanni, quod Veneti legati, relationes conficere tenentur, ubi non solum narrant, quæ ad ipsam spectant legationem, sed omnem statum Reipub. & quicquid singulare in loco ubi resident, vel legatione functi sunt, viderunt.

XXXII. Cum Reipub. causa *Legati* in exteris regionibus non sine maximis versentur molestijs, æquissimum est *Privilegijs sive prerogativis*, ijsdem subveniri; quorum contemplatione ad suscipiendas & exantlandas itinerum difficultates promptiores & faciliores reddantur. 1. Jure gentium *inviolabiles*, sanctiq; semper habiti sunt legati. *Sic Casar. lib. 3. de bello Gallico*: Legatorum nomen apud omnes nationes sanctum inviolatumq; fuit. Et eleganter *Cic. in Verr. 3.* Legationum jus humano divinoq; vallatum præsidio est, cujus tam sanctum & venerabile nomen esse debet, non modo ut intra sociorum jura, sed etiam inter hostium tela incolume versetur. Unde si inter duos principes bellum subito exardescit, legati eorum apud utrumq; factam, rectam libertatem retinent; quod alijs hominibus non contingit.

XXXIII. Nec tantum in accessu inviolabiles sunt legati, sed etiam in discessu & reditu. Securitas enim veniendi includit etiam securitatem recedendi *L. 3. c. de navicular. l. 11.* Et nemo desinit esse legatus, antequam Principi renunciaverit, quid perfectâ legatione gestum fuerit. Iniquè itaq; *Valdemarus Danicæ Rex fecit, qui legatos Haquini Norvegiæ Regis Sponsam, Elizabetham Holstatia Comitissæ Germanam adducentes perfidè interceperat, ut filiam suam Margaretam substitueret.* Nec facilè invenias, alicubi impunè violatos

fuisse legatos. *Ammonita miserè à Davide sunt perditæ, cum suos illi legatos violassent, contumeliosèq; tractassent. 2. Sam. 10. Seiones & Bojos deleverunt Romani, quod M. Curtij legatum ad redimendos captivos missum, interfecerant, ut refert Polyb. lib. 2.*

XXXIV. Quæ de securitate legatorum sunt dicta, ea omnia ad comites etiam legatorum extendi solent, cujuscunq; sint status & officij, honestioris aut vilioris, sive *Stabularij* sive *Rhedarij* &c. Non quidem propterea quod huic vel illi officio aut servitio præsent, sed quod *in comitatu legati* sint, legationis jure potiuntur. Interim comites facilius & durius ob delicta puniri possunt, quam ipsi legati; cum discrimen tale sit inter legatum & ejus comitem, quale inter corpus & umbram. *Kirch. num. 234.*

XXXV. Deindè non modò securitate gaudebunt legati, verum & honorificè excipiendi sunt. Apud omnes enim nationes, in quibus aliquid humanitatis, usu receptum fuit, ut exterorum legati, præsertim si amici essent honorificè exciperentur. Et hæc quidem in parte Romani priscis temporib; cæteris superiores fuere. *M. autem Dux Moscoviæ Juvan Wasilowitz iniquè, imò barbarè se gessit, cum Anno CHRisti 1569. Legatos Regis Suecorum Johannis, 3tj, Episcopum Aboënsæ M. Paulum Justen, & Tonnonem de Disterby/ mandata Domini transgredi nolentes, indignè tractaverit, carceri mancipaverit & bonis omnibus spoliaverit. Cujus facinoris dignum sat supplicium luit; Vigilat enim justitiæ oculus Sempiternus, ultricesq; legatorum dira sunt, ut loquitur Marcellius.*

XXXVI. Legati III, quamdiu legatione funguntur

tur sicut & alij, qui Reipub. causa absunt, judiciorum aleam subire non coguntur. Sed domum revocandi jus habent. Hinc etiam, si dum absunt, domi conveniantur, procuratorem mittere non tenentur. Sin vero de eorundem utilitate agatur, abesse non intelliguntur. Et *IV. Legati pro repressalijs capi non possunt.*

XXXVII. V. Legatis restituendi sunt sumptus, in legationem erogati. Quo nomine *Hugo Grotius S. R. M. tis & Corona Svecia*, apud *S. R. M. tem & Coronam Gallia*, per multos annos legatus, maximam pecuniarum vim recepit. *Consultiss. Dn. Prof. M. Michaël, Wex. Disput. 10. Thes. 35.* Quod si à latronibus spoliatus sit, vel naufragio, aut alio casu, res suas amiserit, non debet legatus gravari, ut damnum, quòd ita incurrit, patiatur solus. Non enim alicuj debet esse damnosum officium suum; maxime quando tempore mandati itinera erant periculosa, & mandantibus qui poterant cogitare, ista contingere posse; Moditius §. *Plebiscitum quæst. 138. n. 4.* VI. Vacationem à muneribus legatis, & in ipsa legatione & aliquanto tempore post, obtinere solent. Hæc sunt præcipua legatorum privilegia, quibus maxima præmia, cum donis & honoribus in benè constitutis Rebus publicis accedere solent. Ut enim desertorum aut prævaricatorum scelera & perfidia poenis afficienda; (Non autem infelicitas quæ culpa caret; quòd sevitix *Persas* aliquando, *Chartaginenses*, *Athenienses*, *Turcas* &c prolapsos historiae testantur;) Ità diligentia & industria, pro optimè & egregiè confectis legationibus præmijs prosequenda.

XXXVIII. *Premia legatorum* Schonbornerus lib. 3. Pol. c. 31, triplicia facit; *Locum, lautitia & munera.* *Loci* nomine ædes liberas & habitationem intelligit.

Lautitia erant *xenia* legatis missa. *Plutarch. in Prob. Rom.* à *lautitie* sive *magnificentia* *præbitoris* dicta. *Munera* verò dona de publico data, qualia annuli, torques &c significant. *Athenis* Legati, à *legatione* reversi, simulatq; *rationes* ad *ærarium* tulissent, coronâ donabantur. Neq; verò *superstitibus* tantum, sed & *defunctis* *præmia* & *honores* decernebantur. Sic *Romani* legatis in *legatione* mortuis *statuas* & *columnas* in publico erigebant, ut qui pro *patriâ* occubuissent, in perpetuum per *gloriam* vivere intelligerentur.

XXXIX. Nec desunt exempla eorum in nostro regno, qui propter molestias & labores in obeundis *legationibus* varijs honoribus tractati sunt. Sic *Reverendus & Præclariss. M. Paulus Juslen*, *Episcopus* quondam *Aboënsis*, propter *legationis* munus difficilimum, quod apud *Moscoviarum Ducem Ivan Wasilovitz* A. 1569. obivit, à *pære* *memoriæ* *Svecorum* R. *Johanne III.* nobilitatus est.

XL. *Præclariss. Iohannes Gylte* senior S. R. Mtis Regniq; *Sveciæ* olim *Consiliarius* & *senator*, ob gravissimas *legationes*, quas iterum atq; iterum in *Anglia* & alibi maximâ cum laude obivit, *Equitis aurati titulum* ab *Angliæ Rege*, ut & *Baronatus* à *Serenissimo & potentissimo Rege GUSTAVO II.* & *Magno* reportavit.

XLI. *Illustrissimus & Excelsus Heros*, S. R. M. Regniq; *Sveciæ*, *Cancellarius* magn. Dn. *Axelius Drenstierna* cum ob alia in *Patriam* merita, tum ob varias *legationes* quas & ipse, non sine summis molestijs sustinuerat, & per alios in aeternum *patriæ* decus & emolumentum expederat, A. 1645. comitivos honores sibi suisq; meruit. Cujus *Illustrem Excel. unâ cum ceteris Regni Sveciæ Proceribus*, D. T. O. M. quàm distinctissimè saluum & incolumem conservet.

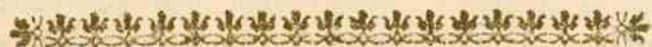
XLII.

XLII. Finitur tandem legatio, I. *Cum vel forte moriatur, legatione nondum peracta, legatus.* In quo tamen casu, si princeps legationis diem suum obierit, aliquem ex socijs novâ instructione & plenipotentia confirmari, & sic susceptam legationem continuare posse videtur, ut *supra thesi 30. diximus.* II. *Vel Dominus ipse legatum re adhuc infectâ, si revocaverit.* Legationem autem injunctam, quam q. susceperat, sine justis causis deferere non licet, quod si quis faciat, poenâ afficietur Extraordinaria, *Bes. de leg. c. 4. n. 15.* III. *Cum legatus perfectâ & consummatâ vel utrumq. expeditare, ob quam missus fuerat, acta Domino quâdam fidelissimè renuncia verit.* Hic non absq; magnô judicio Schonbornerus *Polit. l. 3. c. 30.* ex cominatio monet; Nichil in aprium efferendum, quod animorum alienationem vel trepidationem excitare possit. Verùm Legatum, si tale quid metuendum, seorsim à principe vel Rege audiendum esse.

XLII. Finitâ legatione, taciturnitatem præstabit: *Hæc enim optimum & tutissimum rerum gerendarum vinculum.* *Valer. Maxim. l. 2. c. 1.* Res magnæ non possunt sustineri ab eo, cui tacere grave est. *Curt. l. 4.* Atq; hæc de nobilissima hæc materia ratione occupationum quæ distrahunt, hæc vice dicta sufficiant.

DEUS exercituum S. R. M. cum Celissima Matre Regina vidua, regniq; proceribus illustriss. in sui nominis gloriam, Ecclesiæ ac Reipub. Svecicæ emolumentum & præsidium benigne protegat & conserveat. Legationi quoq; brevi ab Illustrissimo Comite DN. PETRO BRUNZÆ/Regni Drotzeto magno &c. alijsq; Prælustribus Regni Svecicæ Conkiliaris suscipiendæ, ad æternam pacem cum Poloniæ regno conciliandam, felicitatem & successum addat, ut tandem post tot bellorum tumultus, sub exoptatissimo S. R. M. imperio intra patriæ limina, tuto & quiete in omni pietate & honestate vivamus.

Eruditione, pietate & morum integritate Præstantissimo
 DN. M. JOHANNI KETARMANNO
 Disputationis hujus Præsidi, amico suo.

Maxima cura, viris, qui sit Respublica salva
 Principibus, leges, religio, ut vigeat,
 Pura: opus est varijs, breviter quæ Martis, & Artis
 Nomine signamus: tempora nostra docent,
 Vultq; Duces Bellum, Legati fœdera pacis
 Expedient. Quorum hic pingitur officium,
 JANE tuo calamo, sat KETARMANNE polito,
 Legatis gratum, non dubito, studium.

L. M. 4

Honoris & Amoris Ergo faciebat
 ÆSCHILLUS PETRÆUS D.

GUSTAVUS ANDRÆÆ ÆIMELEUS

Per Anagramma.

Ad Disput: relatum.

TU ÆNEUS ARDUA E MUSÆ LEGIS.

I*nsita nunc animo virtutum semina promū,*

Promū & ubertim luxuriare facis

O GUSTAVE pie & Phœbi lectissime Miles,

Non fucati animi portio chara mei;

ÆNEUS E MUSÆ dum TU LEGIS ARDUA campo

Æneus in cathedra es, ominor hocce tibi.

*Humaniss. & Politiss. Dn. Respondenti, Patriote
 & Amico suo dilecto in felix omen scr.*

Abrahamus Georgij Thauvonius.

